

Državni izpitni center

M 2 6 1 1 0 3 1 4

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 29. maj 2026

SPLOŠNA MATURA

Popravljeno
moderirana različica

IZPITNA POLA 2

Razčlemba izhodiščnega besedila

Splošna navodila

Polovičnih točk ni.

Kandidat dobi točko za jezik samo, če so vsi odgovori v nalogi **vsebinsko in jezikovno** pravilni. Vsebinsko napačen in jezikovno pravilen odgovor je 0 točk. Če točkovanje v posamezni nalogi ni posebej razčlenjeno (1 + 1 ...), velja pravilo »vse ali nič«. Neupoštevanje navodil (npr. obkrožitev večjega števila odgovorov od predpisanega) se točkuje z 0 točkami. Upoštevanje se samo jezikovno pravilno zapisani jezikoslovni pojmi oz. strokovni izrazi.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
1.	2	♦ tvorec/tvorka/sporočevalec/sporočevalka (besedila) ♦ 12. 9. 2025 ♦ kraj/mesto/prostor objave ♦ bralci MMC RTV SLO/spletne strani rtvslo.si		1 točka za 3 jezikovno pravilne vpise, 2 točki za 4 jezikovno pravilne vpise.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
2.	2	♦ javno ♦ enogovorno ♦ pretežno objektivno ♦ publicistično (medijsko)		1 točka za 3 pravilne podčrtave, 2 točki za 4 pravilne podčrtave.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
3.	3	<i>Po smislu, npr.:</i> ♦ »Najhitrejša« slovenska beseda je <i>kruh</i>, saj so jo sodelujoči v anketi Besedomat <u>najhitreje</u> prepoznali/si jo priklicali iz <u>spomina</u>.		2 točki za vsebinsko ustrezno pojasnilo + 1 točka za jezikovno pravilno večstavčno poved.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
4.	2	Po smislu, npr.: tri raznovrstna strokovna področja od naštetih: ♦ zdravljenje odraslih z jezikovnimi težavami/logopedija ♦ prepoznavanje kognitivnega upada, demence/nevrologija ♦ raziskovanje jezikovne aktivnosti v možganih/psiholingvistika ♦ druga področja jezikoslovja: slovaropisje/poučevanje slovenščine/urejanje besedil		1 točka za 2 ustrezni področji, 2 točki za 3 ustrezna področja.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
5.	3	♦ [ov] ♦ [ec] ♦ [sk] ♦ [lj] ♦ [wz]/[uz] ♦ [']	Še sprejemljiva rešitev: [l]	1 točka za 2 pravilni rešitvi.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
6.	3	♦ z rešenimi ozki e ♦ verodostojnost ozki o ♦ jedrni široki e		1 točka za pravilno rešeno vrstico.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
7.1.	2	♦ DA ♦ DA ♦ DA ♦ NE		1 točka za 2 pravilni rešitvi.
7.2.	2	Po smislu, npr.: ♦ Samostalni beseda in glagol sedeti vsebujeta isti koren (-sed-). /Samostalni beseda prvotno pomeni *sedenje skupaj'.		1 točka za vsebinsko ustrezno pojasnilo + 1 točka za jezikovno pravilno poved.
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
8.	2	Po smislu, npr.: ♦ (za druge jezikoslovce pa je to za zdaj še) nepoznano/neraziskano področje/(drugi jezikoslovci pa tega področja še) ne poznajo/nimajo izkušenj s tega področja ♦ besedo poznamo, a se je ne moremo spomniti	Neustrezna rešitev: besede ne moremo/si ne upamo povedati/izgovoriti	1 + 1 za ustrezno razlago frazema.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
9.1.	4	Tvorjenka	Besedotvorno obrazilo	1 točka za 2 pravilni rešitvi.
		povsem	♦ /	
		slovaropisje	♦ -o-, -je	
		izpolnjevalec	♦ -lec	
		nedosegljiv	♦ ne-	
9.2.	2	♦ izpolnjevati		1 + 1
		♦ vršilec dejanja		
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
10.1.	2	♦ besedni ♦ pogostost ♦ nasprotij ♦ sebi/jih/nam		1 točka za 2 pravilni rešitvi.
10.2.	2	♦ ožjemu ♦ primernik/komparativ		1 točka za ustrezen izpis + 1 točka za ustrezno poimenovanje (če je izpis pravilen).
10.3.	2	Po smislu, npr.: ♦ Govorčev besedni zaklad je bil izjemen.		1 točka za pravilno tvorbo svojilnega pridevnika + 1 točka za jezikovno pravilnost povedi.
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
11.1.	3	Izpisani glagol ♦ izrečemo ♦ bo uspelo ♦ razlaga	Glagolski vid ♦ dovršni/dov. ♦ dovršni/dov. ♦ nedovršni/nedov.	Vidski par ♦ izrekamo ♦ bo uspelo ♦ razloži
11.2.	2	♦ dovršni ♦ zaključeno dejanje kot celoto		1 + 1 točka za pravilno podčrtavo.
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
12.1.	2	Dva raznovrstna števnik od: Izpis števnik ♦ 42.000 ♦ 20./60. ♦ veliko	Vrsta števnik ♦ glavni ♦ vrstilni ♦ nedoločni	1 točka za pravilno rešeno vrstico.
12.2.	2	♦ dvajsetletni ♦ zloženka		1 + 1
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
13.1.	1	♦ trpni (način)/trpnik/pasiv		
13.2.	2	Po smislu, npr.: ♦ tvorec ni želel izpostaviti vršilca dejanja/vršilec dejanja ni pomemben/vršilec dejanja je splošen		
13.3.	2	Po smislu, npr.: ♦ Preučili jih bodo jezikoslovci./Te so pokazale, da so izpolnjevalci najhitreje prepoznali besedo <i>kruh</i> ./Toliko je dovolj za verodostojne rezultate.		1 točka za ustrezen naveznik, 1 točka za jezikovno pravilnost povedi.
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
14.1.	4	♦ V množični raziskavi slovenskega besedišča morajo //////////////////////////////////// jezikoslovci <u>dobiti</u> podatke o rabi <u>najbolj zastopanih besed</u>. ----- 		1 točka za vsak v celoti pravilno podčrtan stavčni člen.
14.2.	3	♦ V množični raziskavi slovenskega besedišča jezikoslovcem ni treba dobiti podatkov o rabi najbolj zastopanih besed.		2 točki za pravilno zanikanje povedi, 1 točka za jezikovno pravilnost povedi, če je poved v celoti pravilno zanikana.
Skupaj	7			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
15.1.	3	$\diamond S + \frac{S}{2} \quad \left \frac{S}{2} \right \quad S \quad S$		
15.2.	3	$\diamond \text{protivno}$ $\diamond \text{prilastkov}$ $\diamond \text{predmetni}$		1 + 1 + 1
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
16.1.	1	♦ posledičnem		
16.2.	1	♦ protivnem		
16.3.	1	♦ toda		
16.4.	1	♦ pojasnjevalnem		
16.5.	1	♦ razlaganje		
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
17.1.	2	♦ Obstajajo namreč redko zapisane ali javno izrečene besede, pa jih veliko ljudi pozna./Obstajajo namreč besede, redko zapisane ali javno izrečene, pa jih veliko ljudi pozna.		1 točka za pravilno pretvorbo, 1 točka za jezikovno pravilnost povedi.
17.2.	1	♦ deležnik (na -n)		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
18.	5	♦ Pri projektu <u>B</u> esedomat gre za razmeroma nov način množičnih raziskav, ki so aktualne šele dobro desetletje, k čem <u>u</u> r je močno pripomogel razvoj informacijske tehnologije. Po podatkih Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU so bile doslej tovrstne ankete opravljene za nizozemščino, angleščino, španščino, katalonščino in ital <u>i</u> anščino. Slovenski projekt, <u>S</u> katerim želijo ugotoviti <u>l</u> kolikšen je povprečni besedni zaklad Slovenk in Slovencev, so razvili po katalonskem <u>l</u> vzoru. Anketa je zasnovana tako, da uporabnik za vsako od besed, ki se prikažejo na zaslonu, presodi <u>l</u> ali je del <u>S</u> lovenščine ali ne. Pričakujejo, da bodo s to raziskavo dobili še izbol <u>jš</u> ano metodo za izdelavo slovarjev.		1 točka za dva pravilna popravka. (Vsak pravopisno napačen popravek izniči pravilnega, do 0 točk.)

Naloga**Primer besedila****19.****Po smislu, npr.:**

(Petra/Peter Novak)

I. gimnazija v Celju

Kajuhova 2

3000 Celje

Celje, 16. 9. 2026

Dr. Andrej Perdih

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

ZRC SAZU

Novi trg 2

1000 Ljubljana

Prošnja (za izvedbo strokovnega predavanja)

Spoštovani!

Na naši šoli deluje jezikoslovni krožek Bohorič, v katerem obravnavamo različne jezikoslovne teme. Ob mednarodnem dnevu slovarjev želimo organizirati strokovno predavanje o besednem zakladu govorcev slovenščine, zato vas kot vodjo projekta Besedomat prosimo za sodelovanje pri dogodku.

Želimo si, da bi nam predstavili izsledke množične raziskave Besedomat ter pojasnili, kaj vse lahko vpliva na hitrost priklica besed in kako lahko merimo povprečen besedni zaklad govorcev. Menimo, da je tema besednega zaklada danes zelo aktualna, saj posebej pri mlajših govorcih slovenščine raznovrstnost besedišča upada, kar opazno vpliva tudi na slabšo zmožnost sporazumevanja.

V upanju na pozitiven odgovor vas lepo pozdravljamo.

Petra/Peter Novak,
vodja jezikoslovnega krožka Bohorič

Naloga		Točke	Merila	Dodatna navodila	
19.					
Zgradba	1	♦ tvorčev naslov, naslovnikov naslov ter kraj in datum pisanja na ustreznem mestu, poimenovanje besedilne vrste			
	1	♦ nagovor in podpis s funkcijo			
	1	♦ vljudnostni pozdrav			
	1	♦ ustrezna členitev jedrnega dela besedila			
Skupaj		4			
Vsebina	1	♦ razlog za pisanje (organizacija strokovnega predavanja ob mednarodnem dnevu slovarjev)			
	1	♦ izrek namena (<i>vas prosimo/se na vas obračamo s prošnjo ...</i>)			
	do 2	♦ navedba dveh podtem predavanja			
	do 2	♦ utemeljitev aktualnosti teme predavanja			
Skupaj		6			
Slogovna ustreznost	do 3	♦ npr. jedrnatost (ločitev bistvenega od nebitvenega), ustreznost (zborni jezik, slogovno nezaznamovano besedišče), natančnost, koherenca (jasno izražanje logičnih razmerij, ustrezna pomenska povezanost povedi), kohezija (uporaba ustreznih besed za izražanje ponovljenega podatka ...)		Če osrednji del besedila ne dosega 50 besed, slogovno ustreznost točujemo z do 1 točko. Za vsako <u>vrsto napak</u> odštejemo 1 točko, do 0 točk.	
Skupaj		3			
Jezikovna pravilnost	do 4			Če osrednji del besedila ne dosega 50 besed, jezikovno pravilnost točujemo z do 2 točkama. Za <u>dve napaki</u> odštejemo 1 točko, do 0 točk.	
Skupaj		4			
Skupaj		17			

Dodatna naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
	5	<i>Po smislu, npr.:</i> Menim, da sta slovarja ..., saj ... V Megiserjevem slovarju je beseda oča zapisana v <u>bohoričici</u>, slovničnega opisa nima in je pomensko razložena s prevodom v druge jezike. V SSKJ² pa je oblika oče zapisana v <u>gajici</u>, ima slovnične oznake ter natančen opis svojega <u>pomena</u> in <u>podpomena</u>. Menim, da slovarja vsak v svojem času povsem <u>zadoščata</u> potrebam uporabnikov. Ti so v času <u>reformacije/protestantizma</u> pisali v dominantnih jezikih (<u>nemščina, latinščina</u>), slovenska besedila so bila večinoma prevodi. V 21. stoletju pa je slovenščina uveljavljena v vseh <u>besedilnih vrstah/govornih položajih</u>, zato njeni uporabniki <u>potrebujejo</u> natančen opis svojega jezika.		<u>Utemeljitev</u>, ki upošteva oba slovarja in čas, v katerem sta nastala: do 2 točki. Strokovno ustrezna raba <u>jezikoslovnih pojmov</u> (npr. <u>bohoričica</u>, <u>gajica</u>, <u>protestantizem</u>, <u>slovarski sestavek</u>, <u>pomen</u>, <u>podpomen</u>, <u>večpomenka</u>, <u>kvalifikator</u>, <u>besedilna vrsta</u>, <u>govorni položaj</u>): 1 točka. Jezikovna pravilnost: do 2 točki, če kandidat pri utemeljitvi in rabi jezikoslovnih pojmov skupaj doseže vsaj 2 točki.

Skupno število točk izpitne pole 2: 90